

Rigsdagstidende.

1853. Forhandlingerne paa Landstthinget. № 14.

Femte Session.

15de Møde.

Løvedagen den 29. October.

(Forts.)

B. Christensen (fortsat): Jeg kan ikke tilbageholde den Bemærkning, om dog ikke det høitagtede Medlem, naar han kalder tilbage i Grindringen, at han, og her paa Sjælland fast alle de fremragende større Landbestodere, hidtil Intet have gjort for Frivilligheden, naar han kalder sig tilbage, at den 13de Mai 1769 blev det udtrykkeligt påalagt Bestyrerne af offentlige Stiftelser at see vel til, at Fæsterne kunde gives Selveiendom, som det hedder, paa lempelige og billige Vilkaar, naar han henholder sig dertil, og han maa tilstaae sig selv, at han, en af de humaneste Mænd i Landet, dog i en lang Række af Aar Intet, jeg siger det med oprigtig Sorg, Intet, aldeles Intet, har gjort for Selveiendom, end ikke paa de offentlige Stiftelsers Gods, vil indrømme, at der deri ligger et Fingerpeg for, at det er ikke godt, at det er saaledes, saasandt Selveiendom ikke blot interesserer Almeenvellet, men aabenbart er en Nødsærtdigheidsfordring, som Bondestanden har.

Da det er mig om at gjøre, at denne Sag, idetmindste fra min Side, skal blive ført, især i dette i saa mange andre Retninger alvorlige Dødblik, med stor Besindighed ja selv med Tilbageholdenhed, vil jeg ikke fortsætte disse Betragtninger videre, skjøndt der var meget, ret meget at sige derom endnu; men jeg vil spørge: har da Frivilligheden, selv efter det tørre Tal, virkelig givet et saadant Resultat, at vi kunne forsvare, forsvare mod Staten, mod Godseierne, mod Bonden, at blive staaende derved? Hvad Resultat har Frivilligheden givet? Det er værd at see det lidt næriere; thi jeg troer, at den

flygtige Betragtning, som et æret Medlem fra Fyen (Bardenfleth) fremsatte for os igaar, var mere vildledende, end veiledende. Det forholder sig vistnok saa, som den ærede Rigsdagsmand for Jylland (Friis), der sidder ligeoverfor mig, nyligt yttrede, at Frivilligheden især i Jylland er i nogenlunde Fremgang, men hvad vil det sige „nogenlunde Fremgang“? Er det for Noget at regne, naar man husker paa, at af de fleste Afhændelser er en meget betydelig Deel, en stor Dvotadeel, foregaaet ifølge indtruffen Fæsteledighed, altsaa i Reglen i overordentlig høi Grad netop i Faveur af Godseieren og i Disfaveur af Bonden. Jeg vil netop, baade med Hensyn til den bedre Behandling, der i Almindelighed er blevet det jydsk Bøndergods til Deel, og med Hensyn til den større Lendents, jeg villigen indrømmer altid har været i Jylland til at opløse og udstykke Gods, ikke opholde mig ved denne Landsdeel, men derimod tage Stiftelserne, hvor Dvæstionen især bevæger og maa bevæge Gemytterne. Den 1ste Januar 1850 var der her paa Verne efter de officielle Optegnelser 13,555 Fæstegaarde og deraf var den 1ste August 1852, altsaa over 2½ Aar efter, bortsolgt til Eiendom 579; der var altsaa igjen den 1ste August 1852 12,976 Gaarde. Regner man nu ud, i hvilket Forhold Selveiendom vil stride frem, naar den bliver ved paa den begyndte Maade, da vil det vise sig, at dertil vil udfordres, ikke som det ærede Medlem fra Fyen (Bardenfleth) meente, nemlig saavidt jeg hørte, endogsaa en meget kort Aarrække, men ikke mindre end lidt over 60 Aar. Men ville vi stille disse Gaarde i Klasser og spørge, hvorledes seer det ud her paa Verne med Stiftelsernes og det benefice-rede Gods? Der var da deraf den 1ste Januar 1850 1,745 Fæstegaarde og af dem er